

Adriana Pena

**CONTRACTUL
DE ASISTENȚĂ JURIDICĂ**

Practică judiciară

Universul Juridic

București

-2023-

Cuprins

1. Regimul juridic special al contractului de asistență juridică. Criterii de determinare a prestațiilor cu caracter concret. Informarea și comunicarea avocat-client. Onorariu pentru activități avocațiale prestate, în absența acordului clientului. Condițiile de formă și de fond ale contractului, conținutul și variabilele raportului juridic obligațional, cadrul de conduită al părților în vederea nașterii, modificării și încetării raportului juridic 9
2. Onorariu orar. Onorariu de succes. Transport și cazare. Acordarea cheltuielilor de judecată plus dobânda legală de la data înregistrării cererii și până la plata efectivă a obligației bănești. Creanță certă, lichidă și exigibilă 29
3. Acțiune în răspundere civilă contractuală. Contract de asistență juridică. Acțiune în constatarea nulității absolute. Onorariu de avocat. Pactul *de quota litis* 41
4. Încălcarea obligațiilor profesionale de către avocat. Neîndeplinirea obligațiilor stabilite de instanță. Perimarea judecătii. Faptă omisivă. Despăgubiri. Întinderea prejudiciului. Pierderea șansei de câștig material. Contract de asigurare de răspundere civilă profesională. Procedura de citare. Avocat aflat în misiune diplomatică. Alegerea domiciliului în România. Efectul devolutiv al apelului. Rejudecarea în fond a cauzei 48
5. Contravaloarea serviciilor juridice. Notificare de încheiere a unui act adițional. Cerere de executare silită. Prescripția dreptului material la acțiune 75
6. Acțiune în pretenții. Excepția nulității absolute a contractului de asistență juridică. Onorariu de succes. Pact *de quota litis*. Legea aplicabilă. Decizie de casare. Limitele rejudecării 87
7. Contract de servicii de consultanță. Acțiune în pretenții având ca obiect plata comisionului de succes. Obligație afectată de o condiție suspensivă. Constatarea îndeplinirii condiției

	suspensive. Condiții și efecte în raport cu dispozițiile art. 1404 alin. (1) C. civ.....	106
8.	Temeiul juridic al pretențiilor. Acțiune în răspundere civilă contractuală. Obligația de reprezentare. Răspundere civilă delictuală. Prejudiciu. Principiul rolului activ al judecătorului	114
9.	Antecontract de vânzare-cumpărare. Acțiune în rezoluțiune. Clauză de dezicere. Coproprietate. Avocat. Contract de asistență juridică. Terț beneficiar. Limitele mandatului	123
10.	Acțiune în constatarea nulității absolute. Contract de consultanță juridică. Obiectul contractului. Obiectul obligației. Cerere reconvențională. Recunoașterea scrisă a creanței. Presumția executării serviciilor. Prescripție extinctivă. Limitele efectului devolutiv al apelului. Principiul disponibilității.....	131
11.	Despăgubiri pentru nerespectarea contractelor de asistență juridică. Prescripție extinctivă. Legea aplicabilă. Nemotivarea hotărârii judecătorești. Omisiunea analizării unui motiv de apel	149
12.	Nulitatea absolută a clauzei referitoare la plata onorariului de succes, pentru cauza imorală și lipsa cauzei. Excepția puterii de lucru judecat. Nepronunțarea asupra excepției invocate. Nemotivarea hotărârii judecătorești. Nulitatea hotărârii judecătorești.....	161
13.	Contract de asigurare de răspundere civilă profesională încheiat de avocat. Introducerea unei clauze de anterioritate. Invocarea cauzei ilicite. Condiții și efecte.....	169
14.	Drept de creanță. Contract de asistență juridică. Pact <i>de quota litis</i> . Clauză compromisorie. Excepția necompetenței generale a instanței de judecată. Decădere. Modificarea acțiunii. Acțiune în constatare. Acțiune în realizare. Procedură prealabilă. Interes. Prescripția dreptului material la acțiune. Taxă de timbru.....	174
15.	Reprezentarea părților. Împuternicire avocațială emisă în baza unei procuri. Contract de asistență juridică. Cerințe de validitate	190

16. Forma de exercitare a profesiei. Reorganizare din cabinet individual în societate civilă. Răspunderea civilă contractuală decurgând din contractul de asistență juridică încheiat între cabinetul individual de avocatură și raapps. Răspundere solidară între pârâțul-avocat, în nume propriu, și societatea de avocatură, înființată ulterior contractului de asistență juridică, pe tărâmul răspunderii civile delictuale..... 200
17. Contract de asistență juridică. Inserarea în contract a unui pact de *quota litis*. Consecințe 214
18. Acțiune în constatarea încetării prin acordul părților a celor două contracte de asistență juridică. Litigiu anterior având ca obiect nulitatea absolută a contractelor de asistență juridică pentru fraudă la lege, cauză ilicită și imorală și lipsa obiectului. Autoritate de lucru judecat și putere de lucru judecat. Distincție. Succesiunea în timp a legii civile 223
19. Răspundere civilă contractuală. Onorariu de succes. Procedură prealabilă. Excepția prematurității..... 253
20. Contract de asistență juridică. Fals în înscrisuri sub semnătură privată. Acțiune civilă. Chestiuni prealabile 262
21. Contract de prestări de servicii juridice încheiat între un avocat și un consumator. Clauze abuzive..... 275

1. Regimul juridic special al contractului de asistență juridică. Criterii de determinare a prestațiilor cu caracter concret. Informarea și comunicarea avocat-client. Onorariu pentru activități avocațiale prestate, în absența acordului clientului. Condițiile de formă și de fond ale contractului, conținutul și variabilele raportului juridic obligațional, cadrul de conduită al părților în vederea nașterii, modificării și încetării raportului juridic

*art. 3, art. 28, art. 30, art. 39 din Legea nr. 51/1995
art. 28, art. 108, art. 121, art. 123, art. 127, art. 128, art. 131-142,
art. 147 din Statutul profesiei de avocat*

Contractul de asistență juridică și actul adițional încheiate de către părți reflectă un anumit obiect, care constă în activități de ordin general, fără concretizarea în anumite prestații, precis definite, și fără trimiterea la unul sau mai multe cauze precizate prin obiect, număr, categorie sau alte elemente de determinare. Trimiterile la obiectul contractului, la activități de consultanță, audit, încheiere de contracte, asistare și reprezentare în mod formal nu oferă criterii suficiente de determinare a prestațiilor cu caracter concret.

În speță, contractul are un termen de executare, precizat în actul adițional „până la data de 31.12.2009, urmând să se prelungească automat pe încă un an, dacă nicio parte nu își manifestă intenția de a rezilia”.

Deși reclamanta a înfățișat, prin intermediul fișei de consultanță, activitățile desfășurate în această perioadă, nu a reușit să ateste că anterior inițierii demersurilor judiciare sau de altă natură specifice mandatului limitat sau chiar, prin extensie, mandatului general, ar fi informat pârâta cu privire la aceste activități și la toate consecințele de ordin juridic, economic și, nu în ultimul rând, legal ale acestuia. Această conduită a asistenței juridice, lipsită de orice informare și comunicare,

situează prestațiile unilateral decise de reclamantă în afara obligațiilor prevăzute de lege, motiv pentru care nu poate fi considerată în interesul clientului. Aceasta întrucât, pe lângă dreptul la informare și comunicare promptă și rezonabilă a clientului, astfel încât acesta să fie în măsură a cunoaște mijloacele, strategia și tehnicile posibil a fi abordate de avocat, clientul are dreptul exclusiv de a decide cu privire la interesele sale cu caracter judiciar.

Întocmirea unei singure fișe de consultanță în luna decembrie 2015 și emiterea, deodată, a unui număr de 6 facturi, toate în data de 31.12.1015, pentru o perioadă de referință de 6 luni, pentru un număr total de 842 de ore prestate, denotă lipsa de informare și de comunicare cu pârâta, precum și lipsa oricărui acord în prealabil dat de aceasta.

Contrar susținerilor reclamantei, nimic nu a împiedicat-o pe aceasta să păstreze modul de lucru anterior exersat de părți, constând în comunicarea lunară a fișei de consultanță și mai apoi a facturii lunare.

Curtea relevă că în absența certitudinii continuării raporturilor contractuale în termenii conveniți prin contractul de asistență juridică și actul adițional, precum și în absența unui contract scris, respectiv al trecerii de la mandatul tacit la mandatul expres limitat, reclamanta, în calitate de societate de avocați, avea obligația de a comunica propunerile sale cu privire la domeniul activităților pentru care are mandat și al cuantumului și formei onorariilor. Numai în prezența acestei comunicări adresate pârâtei, în funcție de răspunsul acesteia sau de lipsa unui astfel de răspuns conținând dezacordul la propunerile reclamantei, aceasta din urmă ar fi putut continua prestațiile în același mod și sub auspiciile onorariilor astfel comunicate sau, după caz, ar fi putut opționa pentru renunțarea la contract.

C. Ap. Timișoara, s. a II-a civ.,
dec. nr. 554/R din 26 iunie 2019
(C. Ap. Timișoara, Buletinul Jurisprudenței 2019,
Ed. Universul Juridic)

Prin sentința civilă nr. 409/PI din 28 martie 2018 pronunțată de Tribunalul Timiș în dosar nr. [...]30/2017, s-a respins acțiunea formulată de reclamanta S.C.P.A. A..., B... – Societate Civilă de Avocați Timișoara, în contradictoriu cu pârâta SC C... SRL Timișoara, fără cheltuieli de judecată.

Prin cererea introductivă, reclamanta a solicitat obligarea pârâtei la plata sumei totale de 264.538,51 lei reprezentând contravaloare servicii profesionale prestate aferente perioadei iulie-noiembrie 2015, conform contractului de consultanță juridică anterior menționat, fiind emise facturile fiscale nr. SVS 051/31.12.2015, nr. SVS 052/31.12.2015, nr. SVS 053/31.12.2015 și nr. SVS 054/31.12.2015; de asemenea, reclamanta a întocmit fișe de consultanță a clientului C... S.R.L., în cuprinsul cărora sunt inserate prestațiile pretins a fi fost efectuate, menționând totodată și numărul de ore lucrate aferente acestei perioade.

Din cuprinsul obiectului contractului de asistență juridică încheiat între părți reiese că reclamanta s-a obligat să presteze atât servicii de consultanță juridică (contract de prestări servicii) privind activitatea societății pârâte, cât și asistarea și reprezentarea clientului în cadrul procedurilor judiciare sau extrajudiciare (specie a contractului de mandat).

Așa cum reiese din comunicarea purtată între părți, reclamanta a fost notificată la data de 05.11.2015 prin care pârâta a înțeles să denunțe unilateral contractul de asistență juridică, iar prin adresa emisă de pârâtă la data de 27.01.2016 prin SCPEJ D... a refuzat achitarea sumelor inserate în cele 4 (patru) facturi fiscale anterior individualizate; totodată, instanța a constatat că, prin adresa emisă la data de 05.11.2015, pârâta a solicitat reclamantei limitarea numărului de ore facturabile aferente perioadei august-noiembrie 2015, la 40 ore lucrătoare /lună, iar facturile să fie însoțite de explicații privind activitățile desfășurate.

Prin extrasul de cont aflat la fila 175 (vol. XII), pârâta a făcut dovada că a achitat în contul reclamantei, cu titlu de onorarii avocațiale, în cursul anului 2015, suma totală de 154.863 lei (sumă al cărei quantum se încadrează în minimul stabilit de către părți, conform art. 2 din actul adițional la contractul de asistență juridică).

Or, în speță, reclamanta a solicitat obligarea pârâtei la plata contravalorii serviciilor de consultanță juridică pentru perioada iulie-noiembrie 2015, iar facturile fiscale au fost emise la data de 31.12.2015.

De altfel, fișele de consultanță nu au fost întocmite separat pentru fiecare lună și atașate la fiecare factură aferentă serviciilor de consultanță juridică, ci pentru întreaga perioadă.

Cum aceste fișe de consultanță întocmite unilateral nu au fost însușite de către părâtă și nici nu reiese că ar fi fost informată de către reclamantă astfel cum prevăd dispozițiile art. 140 din Hotărârea nr. 64/2011 a UNBR privind Statutul Profesiei de Avocat, iar facturile fiscale în valoare totală de 264.538,51 lei nu au fost acceptate la plată de către părâtă, acțiunea apare ca fiind vădit nefondată și a fost respinsă, în consecință.

Împotriva acestei hotărâri a declarat apel reclamanta S.C.P.A A..., B...- Societate Civilă de Avocați, solicitând modificarea acesteia în sensul admiterii acțiunii astfel cum a fost formulată, cu cheltuieli de judecată.

În motivare, arată că prima instanță a respins acțiunea ca fiind vădit nefondată, invocând o serie de argumente, fiecare dintre acestea reținute în mod greșit de complet.

Astfel, ca și prim argument greșit, instanța face o enumerare a dispozițiilor din vechiul Cod civil referitoare la contractul de mandat și din legislația specială privind profesia de avocat, pentru a concluziona că părâtul avea dreptul să denunțe unilateral contractul. O astfel de analiză este inutilă și lipsită de relevanță, în raport cu obiectul cauzei, judecătorul încercând să acrediteze ideea că reclamantul fie solicită despăgubiri pentru denunțarea unilaterală a contractului, fie solicită contravaloarea serviciilor profesionale avocațiale efectuate după ce a intervenit denunțarea unilaterală. În cauză, reclamanta apelantă a solicitat ca părâta să-i achite contravaloarea serviciilor avocațiale prestate până în momentul intervenirii denunțării unilaterale a contractului de asistență juridică, respectiv sfârșitul lunii noiembrie 2015.

Într-un al doilea argument greșit, instanța menționează ca și considerent propriu că părâta a solicitat reclamantei să limiteze numărul de ore facturabile aferente perioadei august-noiembrie 2015 la 40 ore lucrătoare/lună. Acest argument este greșit pentru că: (1) judecătorul omite să arate că această solicitare a fost făcută doar în noiembrie 2015 și nu poate să privească prestațiile profesionale avocațiale deja efectuate în lunile august, septembrie și octombrie; (2) judecătorul omite să arate că această notificare nu privește serviciile profesionale prestate în cursul lunii iulie 2015; (3) judecătorul omite să arate că prin această notificare